

Tisková zpráva

XX.9.2006

Jubilejní desátý ročník největšího festivalu autorských dokumentárních filmů ve střední Evropě začne v Jihlavě 24. října slavnostním zahájením a zvoláním hesla „Nikdy nebylo líp!“. Do 29. října, kdy se uzavřou pomyslné brány festivalu, pak bude žít Jihlava dokumentárním filmem. Dny nabitě projekcemi a doprovodným programem vyvrcholí již v sobotu 28. října, kdy proběhne Slavnostní zakončení s předáním

Ceny pro nejlepší střeoevropský dokument, Ceny pro nejlepší český dokument, Ceny diváků, kterou zaštiťuje Česká televize, a Ceny pro nejlepší světový dokument, který vyhodnotí netradiční jednočlenná porota výběrem z nově otevřené soutěže Dobré dílo. Cena za přínos světové kinematografii bude odevzdána kinematografické legendě – Manoelovi de Oliveirovi, jež festival navštíví.

Z 1200 filmů ze všech kontinentů vybrala programová rada 110 pro uvedení v programu 10. MFDF Jihlava. Z nich 18 bude uvedených ve světové premiéře, 13 ve střeoevropské a dalších 11 filmů v české premiéře.

Tematicky i esteticky provokativní program i po deseti letech dokazuje, že je třeba především objevovat. A to jak výjimečná díla, odvážné tvůrce, zásadní témata, tak i přemýšlivou formu. Jádrem programu jubilejního ročníku tvoří dvě soutěžní sekce: výběr nejkvalitnějších střeoevropských dokumentů uplynulého roku **Mezi moři**, a široká soutěžní přehlídka **Česká radost**, která dává prostor nejnovější české tvorbě. Filmy dále ze světa ukazují tendence a překvapení na světové dokumentární scéně – pro ně bude letos otevřena nová soutěž **Dobré dílo**: uvede filmy oceněné na jiných významných festivalech, ale i filmy bez ocenění, které jsou však podstatné z hlediska uvažování nad podobami a hranicemi dokumentu. Sekce **Průhledné bytosti** představuje retrospektivy významných světových dokumentaristů (letos portugalský klasik světové kinematografie Manoel de Oliveira, dále unikátní objev filipínského undergroundového filmu Khavn, a Nicolás Echevaría, mexický poetický etnograf mapující život Indiánů).

„Festival jsme založili, abychom vrátili dokumenty na plátna kin. Ihned při prvním ročníku jsme zjistili, že nejsme sami. A následných deset let se postavení dokumentárních filmů výrazně zlepšovalo, z čehož máme velkou radost. Věřím, že jsme k tomu svým dílem také přispěli. A navíc objevovat každý rok naprosto nové filmy, to je velká výzva,“ uvádí k 10. ročníku jeden ze zakladatelů a ředitel festivalu Marek Hovorka.

Neodmyslitelnou součástí jsou diskuse s tvůrci, autorská čtení, koncerty a Stan'd'Art divadla VoSto5. Jako každý rok vyjde nový sborník textů o dokumentárním filmu DO IV, katalog a každý den pak přemýšlivý festivalový deník Dok.revue. Důležitou částí doprovodného programu jsou dokumentární dílny, letos na témata: překvapivé i drsné reality show ve světě, jak vznikaly propagandistické dokumenty za socialismu a kanadský experimentální film.

Na sobotu 21. října organizátoři festivalu připravili pražskou předzvěst letošního jubilejního ročníku. Půjde o nečekanou podívanou, kdy se na motivy hry ironického dramatika Karla Steigerwalda, pod režijním vedením Vladimíra Morávka a za účasti herců Divadla Na provázku zrodí mrazivě veselý spektakl na téma nesmiřitelných střetů a náhledů na „dobře“ a „líp“ v české společnosti 17 let po revoluci. Tento „intelektuální happening“ se odehraje v pražské kavárně Slavia od 18:00 hod.

VÝZNAMNÍ HOSTÉ FESTIVALU

Manoel de Oliveira (nar. 1908) je nejdéle žijícím a stále aktivním režisérem na světě. Tvořit začal ještě v éře němého filmu. Postupně se stal hercem, režisérem, producentem, scenáristou, střihačem, kameramanem i zvukařem. Od 70. let začal produkovat jeden film ročně a stejně pokračuje až do dnešních dnů.

Jeho poslední hraný film měl premiéru letos na MFF v Torontu. Oliveirova vitalita a schopnost nezaostávat za moderními trendy dané doby nebo je dokonce do velké míry spoluurčovat jsou obdivuhodné. Na přelomu 20. a 30. let 20. století byl označován za jednoho z nejvíce okouzujících herců své doby (jako herec se objevil i později – např. ve filmu Wima Wenderse Lisabonský příběh). Jeho první hraný film Aniki-Bobó z roku 1942 bývá označován za předchůdce hnutí neorealismu. V roce 1967 vydal spolu s dalšími filmaři kolem Portugalského filmového centra manifest „nového filmu“. Nejprestižnější festivaly světa v Benátkách a Berlíně ho ocenily Cenou za celoživotní přínos kinematografii, za své dokumenty i hrané filmy získal více než sto cen na světových festivalech

Nicolás Echevarría (nar. 1947) je v současnosti jedním z nejvýraznějších mexických dokumentaristů. Ústředním tématem jeho filmů se stal svět Indiánů. Snažil se dát prostor jejich uměleckým vizím a náboženskému vyznání nepodléhajícímu žádnému institucionalizovanému systému. Jeho způsob práce je založen na respektu k zachycované realitě, na maximálním možném oproštění se od jakéhokoliv hodnocení či didaktického vysvětlování. Takovýto druh kinematografie je pro Nicoláse Echevarriá *„rituálem zprostředkujícím mystickou zkušenost, jenž divákovi umožňuje vstoupit do magického světa indiánských národů“*. Mezi jeho první významná díla patří krátkometrážní filmy: *Judea - velikonoční týden kmene Korů (1973)*, *Hikure-Tame, pouť Peyote (1975)* a záznam prezidentské kampaně José Lópeze Portilly *Lidé dýchající světlo (1976)*. Složil hudbu k filmu Claudia Isaaca *Den, kdy zemřel Pedro Infante (1983)*. Mezinárodně se proslavil až svým hraným debutem *Cabeza de Vaca (1990)*. V Jihlavě budou uvedeny za osobní účasti režiséra dvě nejvýznamnější díla: *María Sabina, žena rozmlouvající s duchy (1978)* a *Niño Fidencio, divotvorce z Espinaza (1981)*. V obou dokumentech se podařilo zachytit zvláštní propojení mystiky a reality jakožto životní filozofie nejen Indiánů ale i současného Mexika.

KHAVN je značkou pro filipínského nezávislého filmaře Khavna de la Cruz. Zakladatel produkční společnosti Filmless Films („nefilmové filmy“, „filmy bez filmu“) pro nezávislou digitální tvorbu, a po čtyřech letech mezinárodně respektovaného festivalu digitálních filmů .mov je tvůrcem hravých a úderných filmů s převažujícími sociálními tématy a výraznou video estetikou. Jeho filmy jsou na hranici popkulturního kýče a experimentu, žánrově prolínají sociální drama s groteskou, ironicky pracují s postupy soup opery či hollywoodských filmů, jejichž hegemonii se radikálně vzpouzí i vysmívá.

„Film je mrtvý tak dlouho, jako je mrtvá ekonomie: odkdy je mrtvý vkus veřejnosti a kreativita, odkdy vymřela imaginace nadnárodních filmových společností.“

Výběr z programových tipů:

Česká radost

Jeden z hlavních posunů české soutěže od prvního ročníku odpovídá tendenci na domácí scéně: zásadní část české tvorby je v režii silné mladé generace.

Z klasiků premiérově svůj nový vrstevnatý opus představí Karel Vachek, Helena Třeštíková uvede časosběrný portrét významného fotografa Pavla Štechy a Jan Šikl odhalí další díl Soukromého století (cyklu z rodinných archivů) – *Nízký let* obsahuje i vzácné amatérské záběry vojenského letiště, armádních letadel a odkrývá život české důstojnické elity kolem druhé světové války.

Ve světové premiéře bude uvedena dokumentární detektivka Lucie Králové *Ztracená dovolená*, kde štáb pátrá po šesti Číňanech z nalezených turistických fotografií. Film Ivany Miloševičové *Nikdy nebylo líp* je osobní cestou režisérky do její rodné Bosny, kde v Sarajevu prožila i tři roky srbské okupace za války, a snaží se teď v multinárodnostním státě zjistit, v jakém stavu země deset let po válce je. Linda Jabloňská uvede distribuční premiéru *Pravá, levá* – sondy mezi české mladé komunisty a mladé konzervativce.

Mezi moři

Dokumentární mapa střední Evropy.

Andreas Horvath kriticky nahlédl slavný film Kryštofa Kieslowského ze 70. let *Noční hlídač* o vrátném – komunistovi. Hlavního protagonistu vyhledal a rozhovory s ním rozkrývá jeho skutečnou povahu, která vyznívá ve značné polemice s Kieslowského zjednodušením v zájmu vytvoření jakéhosi společenského typu. Subjektivní esej Michaela Pilze *Okna, psy a koně* je vizuálním experimentem kombinujícím privátní prostředí a vzdálené africké zkušenosti. Tizza Covi a Rainer Frimmel cestovali rok s italským cirkusem – výsledkem je sociální dokument o nomádské rodině *Babooshka*. Slovinský film Saši Podgorseka *Rozdělené státy* americké sleduje americké turné kapely Laibach, která svými ironickými písněmi již po desetiletí recykluje symboly totalitárních režimů. I další slovinský film se vrací k otázkám totality – titovská Jugoslávie se rozkrývá v pohledu babiček – památnic ve filmu *Revolution*. Jeden z nejvýznamnějších maďarských jazzmanů Tibor Szemző se ve svém eseji *Host života* vydává po stopách slavného lingvisty, který při pátrání po původu maďarštiny došel až do Tibetu. Známy Maďar Robert Lakatos tentokrát mapuje městské prostředí – sleduje život rodiny na bývalém sídlišti pro vojáky.

Slovensko budou reprezentovat *Iné svety* Marka Škopa, film který jako první dokument získal Cenu diváků na karlovarském festivalu, a politická *Cesta za snem* Jaro Vojteka.

Dobré dílo

Velká světová soutěž kombinuje velká jména s neznámými objevy, skládá mozaiku klasických, hraničních i naprosto překvapivých žánrů, prezentuje země od Ameriky po Asii.

Dokumentární divadlo *Der Kick* o případu rasově motivované vraždy romského chlapce v německé vesnici už letos vyhrálo Hlavní cenu na prestižním nyonském festivalu *Visions du Réel*. *Anatomie zla* je mrazivý dánský dokument o „vojenském řemeslu“ a otázce, proč jsou normální lidé schopni zabíjet. Japonské video haiku *Sýr a červy* je privátní výpověď o matce. Film esejistky Chantal Akerman, který letos zvítězil na festivalu v Marseilles, je deníkem z židovsko arabského konfliktu v Izraeli. Sci-fi dokument ze středoasijské pouště přiveze Xavier Christiaens. Dále uvidíte dokument *Žlutá krabice* o ženách prodávajících u dálnice přírodní drogu pekanové ořechy, nový film slavné Japonky Naomi Kawase, portugalský archivní experiment o obětech Salazarova režimu, americký cinema-direct portrét kliniky pro anorektičky, nebo nový dokument klasika ruské kinematografie Alexandra Sokurova.

DOC.AIR – dokumentární filmy on-line

Významnou součástí mezinárodního festivalu v Jihlavě je projekt DOC.AIR, který nabízí filmy k prohlédnutí na webu i ke stažení. Výběr filmů pro doc.air podléhá dramaturgickému výběru, který se soustředí na autorské dokumentární a experimentální filmy, významné společensky i umělecky. Portál nabízí např. dokumenty poetického ruského filmaře Sergeje Loznici, mezinárodně úspěšný dokument Petra Kerekese *66 sezón*, a již brzy i filmy slavného rakouského režiséra Ulricha Seidla, provokativního Dána Jørgena Letha, či maďarského klasika

Petra Forgácsa.

Dále z programu MFDF Jihlava je na portálu třeba lotyšský film *Moskatschka* (r. Annet Schütze), litevské *Odpočítávání* (r. Audrys Stonys), animovaný dokument *Goatman Act* (r. Rogier Klomp). Své filmy přes Doc-air nabízí rakouská distribuční společnost Sixpack, která je nejsilnějším evropským distributorem experimentálních filmů. Z českých dokumentů tu můžete najít slavný film Karla Vachka z období české nové vlny *Moravská Hellas*, starší dokumenty Miroslava Janka nebo Martina Řezníčka, dále se postupně objevují filmy Martina Marečka, Jasmíny Blaževič, Eriky Hníkové nebo Heleny Třeštíkové.

EAST EUROPEAN FORUM 2006

MFDF Jihlava se po 10 letech fungování může pochlubit největší sekci pro filmové profesionály z oblasti dokumentu ve střední Evropě. Před šesti lety vznikl

Institutu dokumentárního filmu, jehož hlavní aktivitou je trainingový Ex Oriente workshop, který každoročně vrcholí v Jihlavě Burzou námětů.

East European Forum 2006 (Burza námětů) bylo před 6 lety zorganizováno jako vůbec první setkání východoevropských dokumentaristů s významnými evropskými televizními producenty, na kterém režiséři a nezávislí producenti nabízejí své náměty k realizaci. Forum každoročně organizuje Institut dokumentárního filmu ve spolupráci s EDN a Mezinárodním festivalem dokumentárních filmů Jihlava. Díky desítkám zúčastněných zástupců TV stanic, distributorů, buyerů a východoevropských dokumentárních tvůrců je East European Forum a celá profesionální sekce jihlavského festivalu nejdůležitějším setkáním dokumentárních profesionálů ve východní Evropě.

Letošní 6. ročník Fóra přinese kromě každoročního přípravného workshopu a veřejné prezentace východoevropských dokumentárních projektů i rozšířenou přehlídku filmů, které díky Fóru našly finanční podporu a mohly tak vzniknout. Promítání doplní autorské případové studie, které publikum seznámí s výhodami a úskalími mezinárodní koprodukce. Více na www.docuinter.net.

EAST SILVER

Na MFDF Jihlava probíhá jediný trh pro dokumentární filmy ve východní Evropě - East Silver. Je to unikátní prostor pro profesní zájemce z celého světa zpřehlednit si produkci tohoto bohatého regionu na jednom místě. Mnozí dramaturgové televizí nebo distributoři jezdí do Jihlavy právě za tímto účelem.

Letošní 3. ročník East Silver představí filmy z následujících zemí: Rakousko, Česko, Polsko, Ruská federace, Maďarsko, Slovensko, Chorvatsko, Rumunsko, Bulharsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Slovinsko, Ukrajiny, Běloruska, Bosny a Hercegoviny, Makedonie, Turecko a Gruzie. Videotéka bude umístěna v hlavním sále DKO během konání MFDF Jihlava. Nabídne 700 východoevropských dokumentárních filmů všech forem a témat a to včetně loňské a předloňské kolekce. Nákupčí, distributoři, festivaloví selektoři, nebo novináři a další profesní hosté festivalu si budou moci filmy vybrat v tištěném katalogu nebo online databázi, která je unikátním přehledem současné dokumentární produkce východoevropského regionu. Více na www.eastsilver.net.

Kontakt

MFDF Jihlava

<http://www.dokument-festival.cz/>

tiskové odd. festivalu: Andrea Slováková – andrea@dokument-festival.cz, 774 101 658

Mediální servis:

2media.cz, s.r.o.

Na Jezerce 1451, 140 00 - Praha 4

www.2media.cz

Pavlna Fechterová: pavlna@2media.cz

Nada Machková: nada@2media.cz, 602 112 535

Lenka Křížová: lenka@2media.cz, 724 702 241

Veronika Machková: veronika@2media.cz, 777 570 283

Karel Fišer: karel@2media.cz, 603 290 520 – kontaktní osoba projektu